

Comparison of cloninger's personality traits in drug addicts in different cultures

Davod Namazi¹ , Ahmad Borjali² , Hosein Eskandari³ , Faramarz Sohrabi Asmroud⁴ , Yahya Mohajer⁵

1. Ph.D Candidate in Psychology, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran. Email: namazi46@yahoo.com

2. Professor, Department of Clinical Psychology, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran. Email: borjali@atu.ac.ir

3. Professor, Department of Clinical Psychology, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran. Email: sknd@atu.ac.ir

4. Professor, Department of Clinical Psychology, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran. Email: asmar567@yahoo.com

5. Assistant Professor, Department of Measurement, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran. Email: yahyamohajer@yahoo.com

ARTICLE INFO

Article type:

Research Article

Article history:

Received 12 November 2022

Received in revised form 21 November 2022

Accepted 05 December 2022

Published Online 22 December 2022

Keywords:

Addicted People,
Nature,
Personality,
Ethnicity,
Character

ABSTRACT

Background: The study of micro-cultures in the field of drug use, compared to other studies, not only in Iran, but also in other countries, has given a small contribution to the studies. Despite the existence of this research gap resulting from the study of personality traits about micro-cultures and norms that encourage substance consumption.

Aims: The purpose of this research was to compare Cloninger's personality traits in drug addicts in different cultures.

Methods: This research was descriptive-comparative. The population studied in this research included men aged 20 to 40 who use drugs from four subcultures: Gilak, Talesh, Kurd, and others (Persia). 300 of them were selected by purposeful sampling. All of them completed the personality traits questionnaire of Cloninger et al. (1993). Finally, descriptive statistics and multivariate analysis of variance (MANOVA) were used to describe the data.

Results: The results showed that there is no significant difference in personality traits between any of the different cultures ($P > 0.05$). This means that it can be said that addicts of different ethnicities had similar personality traits.

Conclusion: Finally, based on the results of the present study, it can be said that substance-dependent people in different cultures in the present study had similar personality characteristics, and therefore, knowledge of these results can be important for personality psychologists, sociologists, and other professionals.

Citation: Namazi, D., Borjali, A., Eskandar, H., Sohrabi Asmroud, F & Mohajer, Y. (2022). Comparison of cloninger's personality traits in drug addicts in different cultures. *Journal of Psychological Science*, 21(118), 1929-1942. <https://psychologicalscience.ir/article-1-1868-fa.html>

Journal of Psychological Science, Vol. 21, No. 118, January, 2022

© 2021 The Author(s). DOI: [10.52547/JPS.21.118.1929](https://doi.org/10.52547/JPS.21.118.1929)

✉ **Corresponding Author:** Ahmad Borjali, Professor, Department of Clinical Psychology, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran.
E-mail: borjali@atu.ac.ir, Tel: (+98) 9111373794

Extended Abstract

Introduction

Addiction is a painful phenomenon for the addict and those around him, the spread of which makes social life vulnerable and opens the way for other crimes. Addiction imposes psychological, economic, social and cultural costs on societies, which psychologists of addiction need to know and the causes of its tendency (Mokhtarpour et al., 2021). On the other hand, it has been stated that addiction is a social disease that has physical and mental side effects, and until the causes of the tendency are not paid attention to, physical treatment will only be effective for a while, and the addict will be addicted to narcotic drugs again (Kiani & Mousavi, 2018). The results show that the psychological traits and personality traits of people are one of the most important factors in drug abuse, and certainly knowing the relationship between the mental states, especially the personality traits of people, and drug use can be effective in preventing or reducing this problem (Sheykholeslami et al., 2019). Personality characteristics of people are one of the most important issues that are effective in drug addiction and tendency. Personality traits can be defined as dimensions of individual differences in the form of stable patterns of thinking, feeling and behavior. In fact, each person's personality is considered the main dimension and psychological structure, and it is a set of behaviors that make up his individuality and distinguish him from others (Jovanvik et al., 2011). Many psychologists discussed personality and environment and related factors. Bandura believes that personality factors, environmental events, and individual behaviors interact with each other, and none of these components can be considered alone as determinants of human behavior (Bandura, 2015). On the other hand, in Bronfenbrenner's theory of ecological systems, a person is considered to grow in a complex system, in such a way that several levels of the environment and biological preparations affect him. In fact, this view describes the interaction and exchange between humans and the environment as a bio-ecological model (Hertler et al., 2018). On the other hand, Cloninger designed four dimensions of

nature and three dimensions of personality for his personality theory. The four dimensions of nature corresponded to the four main emotions, including fear (avoidance of harm), anger (pleasure), love (dependency reward) and tenacity (perseverance), and the three components of self-direction (self-direction), cooperation and self-evolution were considered as secretive dimensions. The secretive aspects of personality, despite the nature that is dedicated to the differences in automatic emotional reactions and habits, deals with individual differences regarding self-images related to goals and values (Borjali et al., 2021). Although, in the first place, it seems that due to commonalities such as the official Persian language, Islamic religion, flag, etc. that exist between different Iranian ethnic groups, the possibility of differences, as suggested in cross-cultural and foreign ethno-racial studies, exists. Does not have. However, the knowledge of any differences in the field of personality and personality traits, even if partial, leads to the provision of mental health services and the planning of more favorable treatment interventions for the studied groups and other groups. Therefore, the main goal of this research is to compare the personality components of nature and character in addicted people of Gilak, Talesh, Kurdish and other ethnicities (Persia).

Method

The present study was a descriptive-comparative study. The population studied in this research included drug-using men aged 20 to 40 in Gilan province from four subcultures (ethnicity) Gilak, Talesh, Kurd and other (Persian), 300 of whom were selected by purposive sampling. The research tool included Cloninger's personality questionnaire, consisting of 125 true and false questions, which measures 4 personality components, i.e. novelty-seeking, harm avoidance, reward-dependency, and perseverance, and 3 personality components, including cooperation, self-direction, and self-development. Finally, descriptive statistics including mean, standard deviation and multivariate analysis of variance (MANOVA) were used to describe the data using SPSS version 19 software.

Results

In this research, there were 300 male addicts in the age range of 20 to 40 years, and the largest number of

people was in the age range of 26 to 30 years. Also, 138 people were single and 162 people were married. In Table 1, the descriptive indices of the research variables are presented.

Table 1. Descriptive Statistic of Research Variables

Personality traits (nature and character)	Other		Talesh		Kord		Gilak	
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD
Avoid injury	11.37	3.55	8.83	4.33	11.98	4.38	13.77	6.30
Perseverance	9.34	6.45	11.18	2.38	12.34	1.21	10.25	2.50
Get over yourself	8.31	3.98	8.77	3.62	10.31	3.44	8.22	6.44
Novelty	12.30	4.33	9.72	4.19	12.10	3.56	11.43	3.78
Bonus - dependency	8.04	4.69	8.21	2.27	8.04	4.48	9.89	5.60
Self-guidance	8.77	1.33	12.38	6.48	10	1.38	14.22	4.64
Cooperation	14.48	5.23	17.19	4.28	12.39	3.76	14.12	7.59

After examining the descriptive findings, multivariate analysis of variance (MANOVA) was used to compare the personality components of nature and character among people of different ethnicities. Before running the test, its assumptions were checked. The results of the Kolmogorov-Smirnov test for the normality of the data indicated that this assumption was established. Also, the result of the box test for the equality of the covariance matrix showed that this assumption was established. In addition, the assumption of error variances was maintained through Lune's test. After establishing the assumptions, the findings did not show a significant difference in the linear combination of research variables according to the group ($P=0.072$, $F=1.652$ and Wilks's $\Lambda=0.543$). Finally, the results of univariate variance analysis showed that there is no significant difference in any of the personality components of nature and character between different ethnicities. This means that it can be said that all ethnicities had almost the same personality traits.

Conclusion

The purpose of the current research was to compare the personality components of Cloninger's nature and character in drug addicts of different ethnicities. The results of the research showed that there is no significant difference between different ethnicities in any of the personality components of nature and character, and in fact, it can be said that the people of different ethnicities who participated in the present study were similar to each other in terms of the personality components of nature and character. It

can be said that this finding is consistent with the results of previous studies by Jalali et al. (2014); Matzler et al. (2016) and Gutierrez and Atinzo (2011) were consistent. In explaining this finding, Cloninger and Zohar (2011) studied the personality structure to provide a general model to explain the differences between patients with somatization disorder and anxiety disorder. Cloninger was also looking for a general personality model so that he could apply it to both natural and unnatural personalities like Eyseng's model. Cloninger hypothesized that the behavioral systems that exist in the brain and are related to the activation, continuation and inhibition of behavior and are used in response to a specific group of stimuli, are the same in different people. they are different Behavioral activation is the calling of behavior in response to new phenomena and signs of reward or freedom from punishment, according to this, people are different from each other in such behavioral activities, which are called "novelty". It was not consistent with the results of the present study. Behavioral inhibition occurs in response to signs of punishment or lack of reward, so it is called "vulnerability" in terms of behavioral inhibition ability, which are different from each other, behavior that has received reinforcement in the past, even in The conditions in which the reinforcement does not continue are also repeated, and people differ in the amount of this continuation of the behavior that exists after the interruption of the reinforcement, which is called "dependency reward", and these results were also not in line with the present study. The reward of dependence initially included socializing; but recent

work has shown that there is usually no correlation between warm social communication and persistence with symbiotic reinforcement, and that they are genetically independent of each other (Kloninger, 1994). Another point is that the four-dimensional model of nature is compatible with the ancient model of Hippocrates' natures; People differ from each other in terms of temperaments such as sadavi (harm-avoidance), bilious (newness), demoi (dependency reward) and phlegmy (persistence), but now it is clear that the four personality dimensions are genetically independent from each other. It is not plural but can appear as active compounds. Also, the four dimensions of temperament can be seen as corresponding to the four main emotions, fear (avoidance of injury), anger (reward), love (dependency reward) and stubbornness (persistence) (Kloninger & Zohar, 2011). People who have similar nature may show different behaviors under the influence of character. For example, a person who has high novelty and low harm avoidance, if he has low self-direction and cooperation, he may have an impulsive personality disorder, or he may have a mature and exploratory personality and be a curious scientist, or a wealthy businessman. In simpler terms, the difference between vulnerable ethnicities in relation to the norms that facilitate drug use and the healthy part of the society is in some biological factors.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines: Following the principles of research ethics, this article is taken from the doctoral dissertation of the first author in the field of counseling at the Allameh Tabataba'i University. Voluntary participation in the research, informing the participants about the objectives of the study, and confidentiality of the participants' information were among the ethical considerations of this study.

Funding: This research was conducted as a doctoral dissertation without financial support or specific funding from a particular source.

Authors' contribution: The first author is the student and the corresponding author, the second and Third authors are Supervisors, and the fourth and fifth are advisors.

Conflict of interest: There were no conflicts of interest in this study.

Acknowledgments: We thank the esteemed supervisors, consultants and all the participants in the present study.

شعبه‌شناسی علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

مقایسه ویژگی‌های شخصیتی کلونینجر در وابستگان به مواد مخدر در فرهنگ‌های مختلف

داود نمازی^۱، احمد برجعلی^{۲*}، حسین اسکندری^۳، فرامز سهرابی اسمرود^۴، یحیی مهاجری^۵

۱. دانشجوی دکتری روانشناسی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.
۲. استاد، گروه روانشناسی بالینی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.
۳. استاد، گروه روانشناسی بالینی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.
۴. استاد، گروه روانشناسی بالینی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.
۵. استادیار، گروه سنجش و اندازه‌گیری، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

چکیده

مشخصات مقاله

زمینه: مطالعه خرده‌فرهنگ‌ها در زمینه‌ی مصرف مواد مخدر نسبت به سایر مطالعات نه تنها در ایران بلکه در سایر کشورها نیز سهم ناچیزی از مطالعات را به خود اختصاص داده است. با وجود این خلاء تحقیقاتی ناشی از مطالعه‌ی ویژگی‌های شخصیتی درباره‌ی خرده‌فرهنگ‌ها و هنجارهای مشوق مصرف مواد احساس می‌شود.

هدف: هدف از این پژوهش مقایسه ویژگی‌های شخصیتی کلونینجر در وابستگان به مواد مخدر در فرهنگ‌های مختلف بود.

روش: این پژوهش از نوع توصیفی - مقایسه‌ای بود. جامعه مورد مطالعه در این پژوهش شامل مردان ۲۰ تا ۴۰ ساله مصرف‌کننده مواد از چهار خرده‌فرهنگ گیلک، تالش، کُرد و سایر (فارس) بود. تعداد ۳۰۰ نفر از آن‌ها به روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. همه آن‌ها پرسشنامه ویژگی‌های شخصیتی کلونینجر و همکاران (۱۹۹۳) را تکمیل کردند. در نهایت برای توصیف داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی و آزمون تحلیل واریانس چندمتغیری (MANOVA) استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد بین هیچ کدام از فرهنگ‌های مختلف در ویژگی‌های شخصیتی تفاوت معنی‌داری وجود ندارد ($P > 0.05$). به این معنی که می‌توان گفت تقریباً افراد معتاد قومیت‌های مختلف از ویژگی‌های شخصیتی مشابهی برخوردار بودند.

نتیجه‌گیری: در نهایت بر اساس نتایج مطالعه حاضر می‌توان گفت افراد وابسته به مواد در فرهنگ‌های مختلف در پژوهش حاضر از ویژگی‌های شخصیتی مشابهی برخوردار بودند و از این رو آگاهی از این نتایج می‌تواند برای روانشناسان شخصیت، جامعه‌شناسان و سایر متخصصان حائز اهمیت باشد.

نوع مقاله:

پژوهشی

تاریخچه مقاله:

دریافت: ۱۴۰۱/۰۸/۲۱
 بازنگری: ۱۴۰۱/۰۸/۳۰
 پذیرش: ۱۴۰۱/۰۹/۱۴
 انتشار برخط: ۱۴۰۱/۱۰/۰۱

کلیدواژه‌ها:

افراد معتاد، سرشت، شخصیت، قومیت، منش

استناد: نمازی، داود؛ برجعلی، احمد؛ اسکندری، حسین؛ سهرابی اسمرود، فرامز؛ و مهاجری، یحیی (۱۴۰۱). مقایسه ویژگی‌های شخصیتی کلونینجر در وابستگان به مواد مخدر در فرهنگ‌های مختلف. *مجله علوم روانشناختی*، دوره بیست‌ویکم، شماره ۱۱۸، ۱۹۲۹-۱۹۴۲.

مجله علوم روانشناختی، دوره بیست‌ویکم، شماره ۱۱۸، زمستان (دی) ۱۴۰۱.

© نویسنده‌گان.

✉ نویسنده مسئول: احمد برجعلی، استاد، گروه روانشناسی بالینی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران. رایانامه: borjali@atu.ac.ir

تلفن: ۹۱۱۱۳۷۳۷۹۴

مقدمه

اعتیاد پدیده‌ای است رنج‌آور برای معناد و اطرافیان‌ش که گسترش آن زندگی اجتماعی را آسیب‌پذیر می‌کند و راه را برای جرائم دیگری می‌گشاید. اعتیاد هزینه‌های روانشناسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی بر پیکره جوامع وارد کرده و می‌کند که روانشناسان اعتیاد نیازمند شناخت و علل گرایش آن هستند (مختار پور و همکاران، ۱۴۰۰). از سویی بیان شده است که اعتیاد یک بیماری اجتماعی است که عوارض جسمی و روانی دارد و تا زمانی که به علل گرایش توجه نشود، درمان جسمی فقط برای مدتی نتیجه‌بخش خواهد بود و معناد دوباره گرفتار داروی مخدر می‌گردد (کیانی و موسوی، ۱۳۹۸). نتایج نشان می‌دهد که خصیصه‌های روانی و ویژگی‌های شخصیتی انسان‌ها یکی از مهمترین عوامل مؤثر در سوء مصرف مواد می‌باشند و مسلماً پی بردن به ارتباط حالت روانی به خصوص ویژگی‌های شخصیتی افراد با مصرف مواد می‌تواند در پیشگیری یا کاهش این معضل کارساز باشد (شیخ‌الاسلامی و همکاران، ۱۳۹۹). مجموعه تبیین‌های رفتار اعتیادی نشان می‌دهد، این رفتار به‌عنوان یک مجموعه به‌هم پیوسته نیازمند بررسی کلیه عوامل و متغیرهای روانشناسی، اجتماعی، فرهنگی، زیستی و اقتصادی در ارتباط متقابل با یکدیگر است. بنابراین هر بررسی علمی پیرامون خرده‌فرهنگ جرم، بدون رجوع به اصول نظریه عمومی کج رفتاری در مکاتب و حوزه‌های روانشناسی، زیست‌شناسی و روانشناسی اجتماعی خام و نارسا خواهد بود. نظریات و دیدگاه‌های دانشمندان مانند پنجره‌ای هستند که مناظر بسیاری را پیش‌روی ما قرار می‌دهند، درحالی‌که هر یک از این مناظر با یکدیگر اختلاف دارند، به ما امکان می‌دهند تا ابعاد از موضوع را کشف کنیم (برجعلی و همکاران، ۲۰۲۱).

روانشناسان شخصیت اغلب تفاوت‌های فردی را محوری‌ترین موضوع بررسی و مطالعه شخصیت قرار می‌دهند و بر اساس دو مفهوم هسته و پوسته تفاوت‌های فردی را تبیین می‌کنند، این در حالی است که انسان‌شناسان سه مفهوم اساسی طبیعت (خارجی و انسانی)، فرهنگ و شخصیت را وارد می‌کنند و از درهم آمیختن این سه عامل، نظریه‌ای تحت عنوان شخصیت اساسی^۱ مطرح می‌کنند که عبارت است از وجه مشترکی که بین همه افراد

یک گروه وجود دارد (جلالی و همکاران، ۱۳۹۴). یعنی آنچه معرف یک جامعه، یک قوم یا یک کشور است، چیزی جز شخصیت اساسی آن‌ها نیست. بر این اساس در دنیای واقعی به‌هیچ‌وجه نمی‌توان فرهنگ و شخصیت را از یکدیگر جدا کرد (کاپلان و سادوک، ۲۰۱۰). ویژگی‌های شخصیتی افراد یکی از مهمترین مسائل است که در اعتیاد و گرایش به مصرف مواد مؤثر است. ویژگی‌های شخصیتی را می‌توان به‌عنوان ابعاد تفاوت‌های فردی در قالب الگوهای پایدار تفکر، احساس و رفتار تعریف نمود. در واقع شخصیت هر فرد، اصلی‌ترین بعد و ساختار روانشناختی محسوب می‌شود و مجموعه رفتارهایی است که فردیت وی را تشکیل می‌دهد و او را از دیگران متمایز می‌کند (جوانویک و همکاران، ۲۰۱۱). روانشناسان متعددی به بحث شخصیت و محیط و عوامل وابسته به آن پرداختند. بندورا معتقد است که عوامل شخصیتی، رویدادهای محیطی و رفتارهای فرد با یکدیگر تأثیر متقابل دارند و هیچ‌کدام از این اجزا را نمی‌توان به‌تنهایی تعیین‌کننده رفتار انسان به حساب آورد (بندورا، ۲۰۱۵). از سویی در نظریه سیستم‌های بوم‌شناختی برون‌فون‌برنر، شخص به‌صورتی در نظر گرفته می‌شود که در یک سیستم پیچیده رشد می‌کند، به‌گونه‌ای که چندین سطح از محیط به‌علاوه آمادگی‌های زیستی بر او تأثیر می‌گذارد. درواقع این دیدگاه به‌صورت الگوی زیست بوم‌شناختی تعامل و تبادل انسان و محیط را توصیف می‌کند (هرتلر و همکاران، ۲۰۱۸). افزون بر آن کلونینجر (۱۹۸۶) به مطالعه ساختار شخصیت پرداخت تا مدلی عمومی ارائه دهد تا با آن بتواند تفاوت‌های موجود بین بیماران مختلف را شرح دهد. کلونینجر در جستجوی یک مدل شخصیتی عمومی بود تا بتواند همانند مدل آیزنگ، آن را هم برای شخصیت‌های نرمال و هم برای شخصیت‌های غیرنرمال به کار برد. اما به این نتیجه رسید که مدل آیزنگ غیرقابل قبول است. ابعاد روان‌نژندی و برون‌گرایی بر اساس تحلیل عاملی ساختار فنوتایپی (قابل مشاهده) شخصیت به‌دست آمده بودند. برون‌گرایی مشکل از دو عامل تکانش‌گری و معاشرتی بودن است که به لحاظ ژنتیکی باهم تفاوت‌های بسیار زیادی دارند و به نظر می‌رسد که معاشرتی بودن به دلیل داشتن قابلیت تأثیرگذاری از محیط یک بعد رفتاری کاملاً مستقل باشد. ابتدا کلونینجر فرض را بر این گذاشت که سیستم‌های سرشتی که در

¹. basic personality

آن هستند که در عین حال که افراد به لحاظ ساختارهای ژنتیکی و شخصیتی دارای خوی و خصلت‌های منحصر به فردی هستند، بین افراد یک گروه، قوم یا فرهنگ به دلیل ویژگی‌های مشترک، برخی تشابهات دیده می‌شود (ماتسوماتو و جانگ، ۲۰۱۶). پژوهش‌هایی چند در ارتباط با موضوع مطالعه صورت گرفت، در مطالعه‌ای که جلالی و همکاران (۱۳۹۴) انجام دادند، به این نتایج دست یافتند که بین نمرات برون‌گرایی و جایگاه مهار در قومیت‌های مختلف تفاوت معنی‌داری بدست آمد، درحالی‌که در خلق‌وخو، انگیزش پیشرفت و هیجان‌خواهی بین افراد قومیت‌های مختلف تفاوت معنی‌داری مشاهده نشد. همچنین نتایج مطالعات مختلف ماترلر و همکاران (۲۰۱۶) نشان داد بین ویژگی‌های شخصیتی در قومیت‌های مختلف پاکستان تفاوت معنی‌داری ندارد. همچنین گوتیزو و آتیزو (۲۰۱۱) نیز در مطالعه خود نشان دادند بین ۵ عامل شخصیت (روان‌رنجوری، برون‌گرایی، گشودگی به تجربه، توافق‌پذیری و وجدان‌گرایی) در قومیت‌های مختلف مکزیک تفاوت معنی‌داری وجود ندارد. همچنین نتایج نشان داد هرچه اندازه مکان بزرگ‌تر باشد، خطر مصرف تنباکو و الکل در مقایسه با محیط‌های روستایی کمتر است. از سویی پاره‌ای از مطالعات بر تفاوت قومیت‌ها از نظر آسیب‌پذیری روانشناختی و شخصیتی و حتی کیفیت و نحوه درمان تأکید کرده‌اند (کیم و چائو، ۲۰۰۹) که این موضوع باعث طرح نظریه‌های منازعه‌آمیزی مانند نظریه لاین (۲۰۰۲) شده است. وی این ادعا را مطرح می‌کند که اختلال شخصیت روان‌پریش را می‌توان در برخی گروه‌های قومی - نژادی همانند یک خصلت توزیع شده پیوستاری مفهوم‌سازی کرد، به طوری که توزیع آن بین سیاه‌پوستان، زیاد؛ اسپانیولی‌ها متوسط؛ سفیدپوستان کم و آسیای شرقی‌ها بسیار کم است (سلی و جویز، ۲۰۰۸).

شواهد پژوهشی نشان می‌دهد مطالعه خرده‌فرهنگ‌ها در زمینه‌ی کج‌روی نسبت به سایر مطالعات نه تنها در ایران بلکه در سایر کشورها نیز سهم‌ناچیزی از مطالعات را به خود اختصاص داده است. این میزان درباره‌ی نقش خرده‌فرهنگ‌ها در مصرف مواد به مراتب پایین‌تر است. البته باید گفت در چند سال اخیر در ایران، مطالعات جامعه‌شناختی خوبی از سوی بعضی از

مغز وجود دارند و مربوط به فعال‌سازی^۱، تداوم^۲ و بازداری رفتاری^۳ هستند و در پاسخ به گروه خاصی از محرک‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرند، در افراد مختلف باهم فرق دارند. فعال‌سازی رفتاری عبارت است از فراخوانی رفتار در پاسخ به پدیده‌های نو و نشانه‌های پاداشی یا رهایی از تنبیه، بر این اساس افراد در چنین فعالیت‌های رفتاری که «نوجویی» نامیده می‌شود، باهم متفاوت هستند. بازداری رفتاری در پاسخ به نشانه‌های تنبیه یا فقدان پاداش صورت می‌گیرد، بنابراین به لحاظ قابلیت بازداری رفتاری آسیب‌پذیری نامیده می‌شود، که با یکدیگر تفاوت دارند، رفتاری که در گذشته تقویت دریافت کرده است، حتی در شرایطی که تقویت ادامه نداشت باشد نیز تکرار می‌شود و افراد در میزان این تداوم رفتاری که پس از قطع تقویت وجود دارد پاداش وابستگی نامیده می‌شود نیز باهم فرق دارند. در نهایت کلونینجر چهار بعد سرشتی و ۳ بعد منش را برای نظریه شخصیت خود طراحی کرد. چهار بعد سرشت منطبق بر چهار هیجان اصلی شامل ترس (آسیب‌پرهیزی)، خشم (نوجویی)، عشق (پاداش وابستگی) و سرسختی^۴ (پشتکار) بود و سه مؤلفه خودراهبری (خودهدایتی)، همکاری و خودفراروی به‌عنوان ابعاد منشی در نظر گرفته شدند. جنبه‌های منشی شخصیت، علی‌رغم سرشت که به تفاوت‌های موجود در واکنش‌های هیجانی خودکار و عادت‌ها اختصاص دارد، به تفاوت‌های فردی در خصوص خودانگاره‌های مربوط به اهداف و ارزش‌ها می‌پردازد (برجعلی و همکاران، ۲۰۲۱).

افزون بر آن روان‌شناسان فرهنگی نیز این موضوع را مطرح می‌کنند که هرچند فرهنگ هر جامعه‌ای بر رفتار، احساسات و تفکرات افرادی که در آن زندگی می‌کنند، تأثیر پایداری بر جای می‌گذارد، این تأثیر بر همه افراد به‌صورت یکسان تجربه نمی‌شود (استیونسون، ۲۰۰۹). البته این دلیل نمی‌شود که آن دسته از ویژگی‌های عمومی و مشترک فرهنگی که بانی آن ساختارهای ادراکی، شناختی و عاطفی مشترک بین انسان‌ها است شکل نگیرند. به همین اعتبار روان‌شناسی بین‌فرهنگی^۵ نیز بحث تفاوت‌ها و شباهت‌های روانشناختی بین اعضای گروه‌های قومی - نژادی^۶ یا اصطلاحاً خرده‌فرهنگ‌ها^۷ را بررسی می‌کند (لی، ۲۰۱۰). یافته‌های جدید حاکی از

5. cross-culture psychology

6. ethnic - racial

7. subcultuers

1. activation

2. maintenance

3. inhibition

4. tenacity

ورود به پژوهش بود. همچنین توضیحات کامل در مورد هدف و نحوه اجرای پژوهش به آنان داده شد. در نهایت برای توصیف داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی شامل میانگین، انحراف استاندارد و آزمون تحلیل واریانس چندمتغیری (MANOVA) به کمک نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۹ استفاده شد.

ب) ابزار

پرسشنامه شخصیتی سرشت و منش کلونینجر^۱ (TCI): این پرسشنامه توسط رابرت کلونینجر و همکاران (۱۹۹۳) بر اساس نظریه سیستم‌های زیستی - روانی طراحی شده است. پرسشنامه دارای ۱۲۵ سؤال بوده که آزمودنی با پاسخ صحیح و غلط آن‌ها را تکمیل می‌کند. همچنین ابزار دارای ۴ مؤلفه سرشت یعنی نوجویی، آسیب‌گریزی، پاداش - وابستگی و پشتکار و ۳ مؤلفه منش شامل همکاری، خود هدایتی و خودفراری می‌باشد. کلونینجر و همکاران (۱۹۹۳) روایی پرسشنامه را مطلوب گزارش کرد و همچنین پایایی مؤلفه‌ها را به روش آلفای کرونباخ در دامنه ۰/۷۵ تا ۰/۸۸ گزارش نموده است که این مقدار مطلوب گزارش شده است (قربانخانی و همکاران، ۱۳۹۹). این ابزار برای نخستین بار توسط کاویانی و پورناصح (۱۳۸۴) در ایران رواسازی شد. برای دستیابی به ضریب پایایی، به روش باز - آزمون عمل شد که نتایج گویای ضرایب قوی برای آزمون به این شرح است: نوجویی (۰/۸۶)، آسیب‌گریزی (۰/۸۸)، پاداش وابستگی (۰/۷۳)، پشتکار (۰/۷۹)، همکاری (۰/۸۶)، خود هدایتی (۰/۹۰) و خودفراری (۰/۸۶). نتایج حاصل از روایی آزمون نیز گویای روایی خوب آزمون بین طیف ۰/۶۶ تا ۰/۹۰ برای خرده مقیاس‌ها بود.

یافته‌ها

در این پژوهش تعداد ۳۰۰ مرد معتاد در دامنه سنی ۲۰ تا ۴۰ سال قرار داشت که بیشترین تعداد افراد در دامنه سنی ۲۶ تا ۳۰ سال بود. همچنین تعداد ۱۳۸ نفر مجرد و ۱۶۲ نفر متأهل بودند. در جدول ۱ شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش ارائه شده است.

محققان در حوزه‌ی مواد مخدر صورت گرفته است، ولی با وجود این تحقیقات خلاء ناشی از مطالعه‌ی جامعه‌نگر درباره‌ی خرده‌فرهنگ‌ها و هنجارهای مشوق مصرف مواد در داخل این خرده‌فرهنگ‌ها احساس می‌شود. هر چند در وهله اول به نظر می‌رسد که با توجه به اشتراکاتی مانند زبان رسمی فارسی، دین اسلام، پرچم و غیره که بین قومیت‌های مختلف ایرانی وجود دارد، احتمال تفاوت، آن‌گونه که در مطالعات بین‌فرهنگی و قومی - نژادی خارجی مطرح شده است، وجود ندارد. اما آگاهی از هرگونه تفاوت در زمینه شخصیت و ویژگی‌های شخصیتی ولو جزئی، به ارائه خدمات بهداشت روان و طرح‌ریزی مداخلات درمانی مطلوب‌تر به گروه‌های مورد مطالعه و دیگر گروه‌ها منجر می‌شود. از این رو هدف اصلی این پژوهش مقایسه ویژگی‌های شخصیتی کلونینجر در افراد معتاد قومیت‌های گیلک، تالش، کُرد و سایر (فارس) می‌باشد.

روش

الف) طرح پژوهش و شرکت‌کنندگان: پژوهش حاضر از نوع مطالعات توصیفی - مقایسه‌ای بود. جامعه مورد مطالعه در این پژوهش شامل چهار خرده فرهنگ (قومیت) گیلک، تالش، کُرد و سایر که تحت عنوان فارس نامیده شد، بوده و عبارتند از کلیه افراد مذکر ۲۰-۴۰ ساله با حداقل مدرک تحصیلی دیپلم که در سال ۹۵-۹۴ در یکی از شهرهای استان گیلان از جمله رشت، لاهیجان، رودسر، رودبار و منجیل، صومعه‌سرا، فومن، تالش، آستارا، ماسال، رضوانشهر، مشغول زندگی بوده و افراد معتاد حداقل از مدت اعتیاد به مصرف مواد مخدر آن‌ها ۶ ماه گذشته باشد. در این پژوهش تعداد ۳۰۰ نفر از افراد معتاد به روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. روش نمونه‌گیری به این صورت بود که پس از مشخص شدن هدف پژوهش و همچنین جامعه آماری از بین افرادی که به مراکز ترک اعتیاد شهرستان‌های استان گیلان مراجعه کردند، کسانی که تمایل به همکاری داشتند به عنوان گروه نمونه انتخاب شدند. پس از انتخاب گروه نمونه، توضیحات لازم توسط پژوهشگر به شرکت‌کنندگان ارائه شد و به آن‌ها اطمینان داده شد که اطلاعات کسب شده محرمانه باقی می‌ماند. رضایت آگاهانه از حضور در پژوهش، مرد بودن، حداقل سابقه ۶ ماه وابستگی به مواد مخدر و توانایی پاسخگویی به سؤالات پرسشنامه از جمله ملاک‌های

1. Temperament and Character Inventory

جدول ۱. میانگین و انحراف استاندارد نمرات ویژگی‌های شخصیتی در افراد گروه نمونه

مولفه‌های سرشت و منش	گیلک		کرد		تالش		فارس (سایر)	
	میانگین	انحراف استاندارد	میانگین	انحراف استاندارد	میانگین	انحراف استاندارد	میانگین	انحراف استاندارد
آسیب‌گریزی	۱۳/۷۷	۶/۳۰	۱۱/۹۸	۴/۳۸	۸/۸۳	۴/۳۳	۱۱/۳۷	۳/۵۵
پشتکار	۱۰/۲۵	۲/۵۰	۱۲/۳۴	۱/۲۱	۱۱/۱۸	۲/۳۸	۹/۳۴	۶/۴۵
خودفراروی	۸/۲۲	۶/۴۴	۱۰/۳۱	۳/۴۴	۸/۷۷	۳/۶۲	۸/۳۱	۳/۹۸
نوجویی	۱۱/۴۳	۳/۷۸	۱۲/۱۰	۳/۵۶	۹/۷۲	۴/۱۹	۱۲/۳۰	۴/۳۳
پاداش - وابستگی	۹/۸۹	۵/۶۰	۸/۰۴	۴/۴۸	۸/۲۱	۲/۲۷	۸/۰۴	۴/۶۹
خود هدایتی	۱۴/۲۲	۴/۶۴	۱۰	۱/۳۸	۱۲/۳۸	۶/۴۸	۸/۷۷	۱/۳۳
همکاری	۱۴/۱۲	۷/۵۹	۱۲/۳۹	۳/۷۶	۱۷/۱۹	۴/۲۸	۱۴/۴۸	۵/۲۳

در جدول ۱ میانگین و انحراف استاندارد نمرات آسیب‌گریزی در قوم گیلک (۱۳/۷۷ و ۶/۳۰)، پشتکار در قوم کرد (۱۲/۳۴ و ۱/۲۱)، خود فراروی در قوم کرد (۱۰/۳۱ و ۳/۴۴)، نوجویی در قوم فارس (سایر) (۱۱/۴۳ و ۳/۷۸)، پاداش - وابستگی در قوم گیلک (۹/۸۹ و ۵/۶۰)، خود راهبری در قوم گیلک (۱۴/۲۲ و ۴/۶۴) و همکاری در قوم تالش (۱۷/۱۹ و ۳/۷۶) بیشترین میانگین و انحراف استاندارد را نشان می‌دهند. پس از بررسی یافته‌های توصیفی، به منظور مقایسه ویژگی‌های شخصیتی در بین افراد قومیت‌های مختلف از تحلیل واریانس چندمتغیره (MANOVA) استفاده شد. پیش از اجرای آزمون مفروضه‌های آن بررسی شد. نتایج آزمون کولموگروف - اسمیرنوف جهت نرمال بودن داده‌ها حاکی از برقراری این مفروضه بود ($p > 0.05$). نتایج آزمون باکس برای یکسانی ماتریس کواریانس نشان داد که این مفروضه برقرار است ($P = 0.430$).

در جدول ۱ میانگین و انحراف استاندارد نمرات آسیب‌گریزی در قوم گیلک (۱۳/۷۷ و ۶/۳۰)، پشتکار در قوم کرد (۱۲/۳۴ و ۱/۲۱)، خود فراروی در قوم فارس (سایر) (۱۱/۴۳ و ۳/۷۸)، پاداش - وابستگی در قوم گیلک (۹/۸۹ و ۵/۶۰)، خود راهبری در قوم گیلک (۱۴/۲۲ و ۴/۶۴) و همکاری در قوم تالش (۱۷/۱۹ و ۳/۷۶) بیشترین میانگین و انحراف استاندارد را نشان می‌دهند. پس از بررسی یافته‌های توصیفی، به منظور مقایسه ویژگی‌های شخصیتی در بین افراد قومیت‌های مختلف از تحلیل واریانس چندمتغیره (MANOVA) استفاده شد. پیش از اجرای آزمون مفروضه‌های آن بررسی شد. نتایج آزمون کولموگروف - اسمیرنوف جهت نرمال بودن داده‌ها حاکی از برقراری این مفروضه بود ($p > 0.05$). نتایج آزمون باکس برای یکسانی ماتریس کواریانس نشان داد که این مفروضه برقرار است ($P = 0.430$).

جدول ۲. نتایج اثرات بین آزمودنی‌ها روی نمرات ویژگی‌های شخصیتی سرشت و منش در افراد قومیت‌های مختلف

متغیرهای پژوهش	SS	Df	MS	F	Sig	اندازه اثر
آسیب‌گریزی	۰/۶۶۶	۱	۰/۶۶۶	۰/۲۲۰	۰/۵۷۰	۰/۰۰۵
پشتکار	۰/۸۹۶	۱	۰/۸۹۶	۰/۱۳۴	۰/۷۲۱	۰/۰۱۳
خودفراروی	۰/۵۷۲	۱	۰/۵۷۲	۰/۱۷۵	۰/۶۸۲	۰/۰۰۶
نوجویی	۰/۶۲۰	۱	۰/۶۲۰	۰/۴۳۰	۰/۴۲۵	۰/۰۰۴
پاداش - وابستگی	۰/۸۰۴	۱	۰/۸۰۴	۰/۳۱۵	۰/۵۰۹	۰/۰۰۸
خود هدایتی	۰/۹۱۱	۱	۰/۹۱۱	۰/۲۰۸	۰/۵۴۲	۰/۰۰۲
همکاری	۰/۷۳۲	۱	۰/۷۳۲	۰/۱۷۱	۰/۶۸۱	۰/۰۰۳

مجموع مجذورات = SS؛ میانگین مجذورات = MS

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از پژوهش حاضر مقایسه ویژگی‌های شخصیتی کلونینجر در افراد معتاد قومیت‌های مختلف بود. نتایج پژوهش نشان داد که بین قومیت‌های مختلف در هیچ کدام از ویژگی‌های شخصیتی تفاوت معنی‌داری وجود

نتایج جدول فوق نشان می‌دهد که در هیچ کدام از ویژگی‌های شخصیتی بین قومیت‌های مختلف تفاوت معنی‌داری وجود ندارد. به این معنی که می‌توان گفت همه قومیت‌ها تقریباً به یک اندازه از ویژگی‌های شخصیتی سرشت و منش برخوردار بودند.

ندارد و در واقع می‌توان گفت افراد قومیت‌های مختلف که در پژوهش حاضر شرکت کرده بودند از لحاظ مؤلفه‌های شخصیتی سرشت و منش با یکدیگر مشابه بودند. می‌توان گفت این یافته با نتایج مطالعات پیشین جلالی و همکاران (۱۳۹۴)؛ ماترلز و همکاران (۲۰۱۶) و گوئیرز و آتینزو (۲۰۱۱) همخوان بود. در تبیین این یافته می‌توان گفت، اعضای گروه‌های فرهنگی و اجتماعی ممکن است دارای برخی از ویژگی‌های روانشناختی و شخصیتی خاص باشند که از فرهنگ متأثر است و بر فرهنگ نیز تأثیر می‌گذارند. این تفاوت‌ها در خلال مطالعات بین‌فرهنگی به صورت‌های مختلفی گزارش شده است که می‌توان علاوه بر مطالعات پیرامون تفاوت بین ویژگی‌های کلی شخصیتی، فردگرایی در مقابل جمع‌گرایی، افراد و گروه‌ها که توسط مارکوس و کیتایاما (۱۹۹۸) گزارش شده است، به تفاوت‌هایی در زمینه ویژگی‌های روانشناختی (کیم و چائو، ۲۰۰۹) و آسیب‌پذیری روانشناختی و شخصیتی (سلبی و جوینر، ۲۰۰۸) در بین اعضای متعلق به قومیت‌های مختلف اشاره کرد. هرچند به نظر می‌رسد برای شناخت ویژگی‌های روانشناختی و شخصیتی افراد متعلق به قومیت‌های مختلف به اطلاعات و مطالب گسترده‌تری نیاز است و صرفاً نمی‌توان با دو ویژگی کلی فردگرایی در مقابل جمع‌گرایی این تفاوت‌ها را شناسایی کرد. از سویی برجعلی و همکاران (۲۰۲۱)، بر این باورند که رفتار مخاطره‌آمیز، انطباقی در جهت سازگاری با شرایط سخت زندگی است و در این انطباق شخصیت و عوامل زیست‌محیط دخیل هستند. در کنار این رویکردها که مبتنی بر نگرش و تعامل فرد و ساختارهای اجتماعی و فرهنگی بوده است، مطالعه خرده‌فرهنگ‌ها یکی از مهمترین شیوه‌ها برای شناخت و بررسی آسیب‌های اجتماعی و شخصیتی به شمار می‌رود. برخی نظریه‌پردازان معتقدند که بعضی از افراد به دلیل داشتن شخصیت اعتیادگرا، بیشتر در معرض اعتیاد قرار دارند. هانس آیزنگ به این موضوع به‌عنوان یک چاره‌ساز روانشناختی پرداخته است، که به موجب آن علت مصرف مواد، برآورده کردن اهدافی است که به شخصیت فرد مربوط می‌شود (گاردینی و همکاران، ۲۰۰۹). در این راستا، کلونینجر و زوهار (۲۰۱۱)، به مطالعه

ساختار شخصیت پرداختند تا مدلی عمومی ارائه دهد تا با آن بتواند تفاوت‌های موجود بین بیمارانی که مبتلا به اختلال جسمانی‌سازی^۶ و اختلال اضطرابی هستند را شرح دهد. کلونینجر نیز در جستجوی یک مدل شخصیتی عمومی بود تا بتواند همانند مدل آیزنگ، آن را هم برای شخصیت‌های طبیعی و هم برای شخصیت‌های غیرطبیعی به کار برد. کلونینجر فرض را بر این گذاشت که سیستم‌های سرشتی که در مغز وجود دارند و مربوط به فعال‌سازی^۳، تداوم^۴ و بازداری رفتاری^۵ هستند و در پاسخ به گروه خاصی از محرک‌ها مورداستفاده قرار می‌گیرند، در افراد مختلف باهم فرق دارند. فعال‌سازی رفتاری عبارت است از فراخوانی رفتار در پاسخ به پدیده‌های نو و نشانه‌های پاداشی یا رهایی از تنبیه، بر این اساس افراد در چنین فعالیت‌های رفتاری که «نوجویی» نامیده می‌شود، باهم متفاوت هستند که با نتایج مطالعه حاضر همخوان نبود. بازداری رفتاری در پاسخ به نشانه‌های تنبیه یا فقدان پاداش صورت می‌گیرد، بنابراین به لحاظ قابلیت بازداری رفتاری «آسیب‌پذیری» نامیده می‌شود، که با یکدیگر تفاوت دارند، رفتاری که در گذشته تقویت دریافت کرده است، حتی در شرایطی که تقویت ادامه نداشته باشد نیز تکرار می‌شود و افراد در میزان این تداوم رفتاری که پس از قطع تقویت وجود دارد «پاداش وابستگی» نامیده می‌شود نیز باهم فرق دارند که این نتایج نیز با مطالعه حاضر همسو نبود. پاداش وابستگی در ابتدا شامل اجتماع‌آمیزی بود؛ اما کارهای اخیر نشان داد که بین ارتباطات گرم اجتماعی و پشتکار با تقویت سهمی^۷، معمولاً وابستگی وجود ندارد و آن‌ها به لحاظ ژنتیکی مستقل از هم هستند (کلونینجر، ۱۹۹۴).

نکته دیگر اینکه مدل چهار بُعدی سرشت، با الگوی باستانی طبایع بقراط همخوان است؛ افراد به لحاظ مزاج‌های سوداوی^۸ (آسیب‌گریزی)، صفراوی^۹ (نوجویی)، دمو^۹ (پاداش وابستگی) و بلغمی^{۱۰} (پشتکار) باهم متفاوت هستند، اما در حال حاضر مشخص شده که چهار بُعد سرشتی به لحاظ ژنتیکی مستقل از هم هستند، مانع‌الجمع نبوده بلکه می‌توانند به صورت ترکیبات عاملی ظاهر شوند. همچنین می‌توان چهار بُعد سرشت

1. addictive personality
2. somatization disorder
3. activation
4. maintenance
5. inhibition

6. Intermittent reinforcement
7. melancholic
8. choleric
9. sanguine
10. phlegmatic

کنترل، اعتماد به نفس، حس خوب شوخ‌طبعی، استقلال روحی و نگاه آینده‌نگرانه مثبت به‌عنوان نقطه مقابل هنجارهای تسهیل‌کننده مصرف مواد عمل می‌نمایند.

در این پژوهش محدودیت‌هایی وجود داشت. نخستین محدودیت این پژوهش مربوط به قلمرو مکانی و زمانی مطالعه است. این مطالعه بر روی مردان معتاد ۴ خرده‌فرهنگ ساکن در استان گیلان در سال ۱۳۹۴-۱۳۹۵ صورت گرفته است و لذا نمی‌توان یافته‌های آن را به سایر گروه‌ها و یا شهرهای دیگر یا سایر اقشار (مدیران، حسابداران، دانشجویان، معلمان و افراد آسیب‌دیده) تعمیم داد و در صورت تعمیم‌دهی باید جوانب احتیاط رعایت گردد. محدودیت دیگر این پژوهش مربوط به طرح پژوهش بوده که از نوع مطالعات توصیفی - مقایسه‌ای و کمی بوده و بر این اساس نمی‌توان تبیین‌های علت و معلولی و روابط همبستگی به عمل آورد و مداخلات روانشناسی انجام داد. از طرفی نتایج حاصل از این پژوهش از طریق پرسشنامه به‌دست آمده است و مشخص نیست تا چه حد نتایج حاصله با رفتارهای واقعی در زندگی روزمره مطابقت داشته باشند. بر اساس این محدودیت‌ها و با توجه به این که این پژوهش بصورت توصیفی - مقایسه‌ای اجرا شده است، روابط علی در آن به خوبی مشخص نیست، لذا جهت کسب نتایج دقیق‌تر پیشنهاد می‌شود ارتباط این متغیرها بصورت آزمایشی و یا همبستگی نیز اجرا شوند و مداخلات روانشناختی در این زمینه صورت گیرد. پژوهش حاضر از نوع مطالعات کمی بوده و برنامه‌ریزی جهت انجام پژوهش به‌صورت کیفی یا کمی - کیفی (آمیخته) می‌تواند محور دیگری برای پژوهش‌های آتی باشد. همچنین به پژوهشگران پیشنهاد می‌شود که در آینده مطالعاتی را طرح‌ریزی کنند که مؤلفه‌های شخصیتی سرشت و منش کلونینجر را با متغیرهای مختلف سلامت روان، گرایش به اعتیاد، رفتارهای پرخطر، آسیب‌های اجتماعی فراگیر و غیره مورد بررسی قرار دهند تا از این طریق دانش منسجمی در خصوص متغیرهای ذکر شده و روابط این سازه‌ها با سایر سازه‌ها که قابلیت بیشتری در برنامه‌ریزی‌های مربوطه دارد، حاصل شود. افزون بر آن، پیشنهاد می‌شود که این متغیرها در سایر جوامع اجرا شود، تا شواهدی از بسط روایی و میزان تکرارپذیری و همچنین دامنه همبستگی‌ها، مورد بررسی مجدد قرار گیرد.

را منطبق بر چهار هیجان اصلی، ترس (آسیب‌گریزی)، خشم (نوجویی)، عشق (پاداش وابستگی) و سرسختی^۱ (پشتکار) دانست (کلونینجر و زوهار، ۲۰۱۱). جنبه‌های منشی شخصیت، علی‌رغم سرشت که به تفاوت‌های موجود در واکنش‌های هیجانی خودکار و عادت‌ها اختصاص دارد، به تفاوت‌های فردی در خصوص خودانگاره‌های مربوط به اهداف و ارزش‌ها می‌پردازد. چنین خودانگاره‌هایی می‌توانند ارزش و معنای هرآنچه تجربه می‌شوند را تعریف کنند. بنابراین از این رهگذر می‌تواند واکنش‌های هیجانی را تغییر دهند. براساس سه بُعد منش، هم دیدگاه‌های عقلانی در مورد موانع فردی و غیر فردی را شامل می‌شود و هم دیدگاه‌های هیجانی را در بر می‌گیرد. خود هدایتی بر پایه‌های پنداره شخصی به‌عنوان فردی مستقل استوار است. احساساتی نظیر وحدت شخصی^۲، احترام، عزت‌نفس، کارآمدی، هدایت‌گری و امیدواری از این خودانگاره نشأت می‌گیرند. همین‌طور همکاری نیز براساس خودانگاره فرد به‌عنوان یک جزء از بشریت یا اجتماع یکپارچه شکل می‌گیرد. آنچه از این خودانگاره متصاعد می‌شود، احساساتی نظیر حس اجتماعی، شفقت، وجدان و نیکوکاری است به‌علاوه خودفراروی براساس ادراک خویشتن به‌عنوان جزو وحدت یافته‌ای از جهان و منابع آن است. از این خودانگاره احساساتی چون مشارکت عارفانه در امور، ایمان مذهبی، بردباری و صبر غیرمشروط نشأت می‌گیرد (گاردینی و همکاران، ۲۰۰۹). افرادی که دارای سرشت مشابهی هستند، تحت تأثیر منش ممکن است رفتارهای متفاوتی از خود نشان دهند. برای مثال فردی که دارای نوجویی بالا و آسیب‌گریزی پایین است اگر دارای خود راهبری و همکاری پایین باشد، ممکن است اختلال شخصیت تکانشگر داشته باشد یا اینکه ممکن است شخصیتی پخته و اکتشافی داشته و دانشمندی کنجکاو، یا تاجری مال‌اندوز باشد (کلونینجر، ۲۰۰۹). به عبارت ساده‌تر، تفاوت قومیت‌های آسیب‌پذیر نسبت به هنجارهای تسهیل‌کننده مصرف مواد با بخش سالم جامعه، در برخی عوامل زیستی هستند. به گفته سوراکیچ و کلونینجر (۲۰۱۰)، ظرفیت‌های بازجویی^۳، توانایی سازندگی، آسایش متعارف، تغذیه مناسب، و پرهیز از مواد مضر به‌عنوان نقطه مقابل هنجارهای تسهیل‌کننده مصرف مواد عمل می‌کنند. برخی عوامل نیز منشی هستند؛ یعنی، عزت‌نفس خوب، مهارت‌های تصمیم‌گیری خوب، مرجع درونی

3. rejuvenation [healing] capabilities

1. tenacity

2. personality integrity

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش: این مقاله برگرفته از رساله دکتری نویسنده‌ی اول در رشته روانشناسی عمومی دانشگاه علامه طباطبائی است. داوطلبانه بودن شرکت در پژوهش، آگاه کردن شرکت‌کنندگان از اهداف مطالعه و محرمانه بودن اطلاعات شرکت‌کنندگان از ملاحظات اخلاقی در نظر گرفته شده تحقیق حاضر بودند.

حامی مالی: این پژوهش در قالب رساله دکتری انجام شده و بدون حمایت مالی بوده است.

نقش هر یک از نویسندگان: نویسنده اول محقق اصلی بوده و نویسندگان دوم و سوم به‌عنوان استاتید راهنما و نویسندگان سوم و چهارم به‌عنوان استاتید مشاور در انجام این پژوهش نقش داشته‌اند.

تضاد منافع: هیچ‌گونه تضاد منافی در رابطه با این پژوهش وجود نداشته است.

تشکر و قدردانی: بدین‌وسیله از استادان محترم راهنما و مشاور و همه شرکت‌کنندگان در تحقیق حاضر سپاسگزاری می‌شود.

شپوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

References

- Bandura, A. (2015). On deconstructing commentaries regarding alternative theories of self-regulation. *Journal of Management*, 41(4), 1025-1044. <https://doi.org/10.1177/0149206315572826>
- Borjali, A., Eskandari, H., Asmroud, F. S., Mohajer, Y., & Namazi, D. (2021). Investigating the Facilitating Factors of Drug Use Based on Personality and Ethnic Characteristics of Guilan Province. *Novelty in Biomedicine*, 9(3), 123-131. <https://doi.org/10.22037/nbm.v9i3.27745>
- Cloninger, C. R. (1994). Temperament and personality. *Current opinion in neurobiology*, 4(2), 266-273. [https://doi.org/10.1016/0959-4388\(94\)90083-3](https://doi.org/10.1016/0959-4388(94)90083-3)
- Cloninger, C. R., & Zohar, A. H. (2011). Personality and the perception of health and happiness. *Journal of affective disorders*, 128(1-2), 24-32. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2010.06.012>
- Cloninger, C. R., Svrakic, D. M., & Przybeck, T. R. (1993). A psychobiological model of temperament and character. *Archives of general psychiatry*, 50(12), 975-990. [doi:10.1001/archpsyc.1993.01820240059008](https://doi.org/10.1001/archpsyc.1993.01820240059008)
- Cloninger, S. (2009). Conceptual issues in personality theory. In P. J. Corr & G. Matthews (Eds.), *The Cambridge handbook of personality psychology* (pp. 3-26). Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511596544.004>
- Gardini, S., Cloninger, C. R., & Venneri, A. (2009). Individual differences in personality traits reflect structural variance in specific brain regions. *Brain research bulletin*, 79(5), 265-270. <https://doi.org/10.1016/j.brainresbull.2009.03.005>
- Gutiérrez, J. P., & Atienzo, E. E. (2011). Socioeconomic status, urbanicity and risk behaviors in Mexican youth: an analysis of three cross-sectional surveys. *BMC Public Health*, 11(1), 1-10. <https://doi.org/10.1186/1471-2458-11-900>
- Ghorbankhani, M., Salehi, K., & Moghaddamzadeh, A. (2020). Construction of a Standardized Questionnaire to Detect the Pseudo Evaluation in Elementary Schools. *Journal of Educational Sciences*, 27(2), 91-116. (Persian) <https://doi.org/10.22055/edus.2020.35053.3114>
- Hertler, S. C., Figueredo, A. J., Peñaherrera-Aguirre, M., & Fernandes, H. B. (2018). Urie Bronfenbrenner: Toward an evolutionary ecological systems theory. In *Life history evolution*, 323-339. Palgrave Macmillan, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-90125-1_19
- Jalali, D., Ghasemi PirBalooti, M., & Sharifi, T. (2015). A Comparative Study of Personality Characters among University Students from Some Iranian Ethnicities. *Journal of Personality & Individual Differences*, 4(8), 69-100. (In Persian) <https://www.sid.ir/paper/249703/en>
- Kaviani, H., & Poor Naseh, M. (2005). Validation of Temperament and Character Inventory (TCI) In Iranian Sample: Normative Data. *Tehran University Medical Journal*, 63(2), 89-98. (In Persian) <http://tumj.tums.ac.ir/article-1-1033-fa.html>
- Kiani, Q., & Mousavi, S. J. (2019). The role of alexithymia, impulsivity and emotional intelligence in predicting relapse of drug abuse disorder. *Journal of Psychological Science*, 18(76), 467-477. (In Persian). <http://psychologicalscience.ir/article-1-49-fa.html>
- Kim, S. Y., & Chao, R. K. (2009). Heritage language fluency, ethnic identity, and school effort of immigrant Chinese and Mexican adolescents. *Cultural Diversity and Ethnic Minority Psychology*, 15(1), 27-37. <https://doi.org/10.1037/a0013052>
- Leigh, H. (2010). *Genes, memes, culture, and mental illness: Toward an integrative model*. Springer Science & Business Media. <https://doi.org/10.1007/978-1-4419-5671-2>
- Lynn, R. (2002). Racial and ethnic differences in psychopathic personality. *Personality and Individual Differences*, 32(2), 273-316. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(01\)00029-0](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(01)00029-0)
- Markus, H. R., & Kitayama, S. (1998). The cultural psychology of personality. *Journal of cross-cultural psychology*, 29(1), 63-87. <https://doi.org/10.1177/0022022198291004>
- Matsumoto, D., & Juang, L. (2016). *Culture and psychology*. Cengage Learning. <https://www.cengage.uk/c/co/9781305648951/>
- Matzler, K., Strobl, A., Stokburger-Sauer, N., Bobovnick, A., & Bauer, F. (2016). Brand personality and culture: The role of cultural differences on the impact of brand personality perceptions on tourists' visit intentions. *Tourism Management*, 52, 507-520. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2015.07.017>
- Mokhtarpour, H., Goodarzi, M. A., Taghavi, M. R., & Faghihi, A. (2021). Motivations for substance abusers: A qualitative study. *Journal of Psychological Science*, 20(106), 1787-1809. (In Persian) <http://psychologicalscience.ir/article-1-1410-fa.html>

- Sadock, B. J., & Sadock, V. A. (Eds.). (2010). *Kaplan and Sadock's pocket handbook of clinical psychiatry*. Lippincott Williams & Wilkins. <https://www.amazon.com/Kaplan-Sadocks-Handbook-Clinical-Psychiatry/dp/1496386930>
- Selby, E. A., & Joiner, T. E. (2008). Ethnic variations in the structure of borderline personality disorder symptomatology. *Journal of Psychiatric Research*, 43(2), 115-123. doi:10.1016/j.jpsychires.2008.03.005
- Sheykholeslami, A., Yaghotizargar, H., & Mohammadi, N. (2020). Comparison of occupation (certain income) and job skills of addiction recovered with return and non-return history. *Journal of Psychological Science*, 19(96), 1637-1646. (In Persian). <http://dorl.net/dor/20.1001.1.17357462.1399.19.96.2.0>
- Stevenson, A. (2009). *Cultural issues in psychology: A student's handbook*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203866726>
- Svrakic, D. M., & Cloninger, R. C. (2010). Epigenetic perspective on behaviour development, personality, and personality disorders. *Psychiatria Danubina*, 22(2), 153-166. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/20562740/>

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 رتال جامع علوم انسانی